

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 23.06.2026
(протокол №6)

СИЛАБУС
освітньої компоненти
**«Основи науково-дослідної та
грантовопроектної діяльності»**
2026 – 2027 навчальний рік

Освітня програма: **«Логопедія»**.
Спеціальність: **А6 Спеціальна освіта**.
Спеціалізація: **016.01 Логопедія**.
Галузь знань: **А Освіта**.
Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**.

Викладач	Цибуляк Наталя Юріївна, к.психол.н., доцент кафедри прикладної психології та логопедії
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/czybulyak-natalya-yuriyivna/
Контактний телефон	+380502096868
E-mail викладача	nata.tsibulyak@gmail.com
Графік консультацій	вівторок: 14.00-15.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	4/120	20	20	80	залік
заочна		6	4	110	

Семестр: III семестр (денна та заочна форми).

Мова навчання: українська.

Ключові слова: наука, наукове дослідження, етапи дослідження, методологія, методи дослідження, збір і аналіз даних, академічне письмо, академічна доброчесність, штучний інтелект, цифрові інструменти, курсова робота, кваліфікаційна робота, грант, проект, проектна заявка, SMART-цілі, бюджет, ризики, Open Science.

Мета ОК: формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про логіку, етапи, методи й інструменти наукового дослідження, розвиток навичок підготовки академічних текстів і представлення результатів дослідницької роботи, а також оволодіння основами грантово-проектної діяльності, включно з розробленням ідеї, плануванням, підготовкою заявки, дотриманням академічної доброчесності та відповідальним використанням цифрових технологій і штучного інтелекту в науковій та освітній діяльності.

Предмет курсу: закономірності, принципи, етапи, методи та інструменти організації наукового дослідження і грантово-проектної діяльності, а також способи підготовки, оформлення, подання й презентації результатів академічної та проектної роботи в умовах сучасного цифрового освітньо-наукового середовища.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності (К)

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційнопедагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

Результати навчання (ПРН)

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

Зміст курсу:

Заліковий кредит 1. Основи науково-дослідної діяльності

Змістовий модуль 1. Наука і логіка наукового дослідження

Тема 1. Наука і наукове пізнання

Наука як особлива сфера пізнавальної та професійної діяльності. Наукове знання, його ознаки та відмінності від повсякденного знання. Функції науки та її роль у розвитку суспільства, освіти, спеціальної та інклюзивної освіти. Наукова проблема та її зв'язок із професійною практикою. Рівні наукового пізнання: емпіричний і теоретичний. Поняття методології, методу та методики дослідження. Основні принципи наукового пізнання: об'єктивність, системність, доказовість, відтворюваність і критичність. Сучасні тенденції розвитку науки: міждисциплінарність, цифровізація, Open Science, відкритість і відповідальність дослідника.

Тема 2. Етапи наукового дослідження

Наукове дослідження як цілісний і послідовний процес. Вибір і обґрунтування проблеми та теми дослідження. Визначення актуальності дослідження. Формулювання мети та дослідницьких завдань. Об'єкт і предмет дослідження та їх співвідношення. Дослідницькі питання і гіпотези. Аналіз наукових джерел і визначення стану розробленості проблеми. Вибір дизайну та методів дослідження. Планування вибірки, збір, систематизація й аналіз даних. Інтерпретація результатів, формулювання висновків і представлення результатів дослідження. Логічна узгодженість основних компонентів наукового апарату.

Змістовий модуль 2. Академічна культура дослідника

Тема 1. Академічна доброчесність

Академічна доброчесність і дослідницька етика як основа відповідальної наукової діяльності. Принципи чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності та сміливості. Академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та інші порушення академічної доброчесності. Авторство і співавторство. Коректне цитування,

перефразування та посилання на джерела. Етичні засади проведення досліджень за участю людей. Інформована згода, добровільність участі, конфіденційність, анонімність і захист персональних даних. Особливості етичної організації досліджень за участю дітей та інших вразливих груп. Відповідальність дослідника на всіх етапах дослідження.

Тема 2. Цифрові інструменти і штучний інтелект у дослідженнях
Цифрове середовище сучасного дослідника. Пошук наукової інформації в електронних базах даних, бібліотеках, репозитаріях і академічних пошукових системах. Google Scholar, ORCID, Crossref, OSF, Zenodo та інші цифрові ресурси дослідника. Інструменти систематизації, опрацювання, аналізу та представлення наукової інформації. Генеративний штучний інтелект у науково-дослідній діяльності: можливості, обмеження та ризики. Галюцинації, упередження, достовірність і верифікація результатів ШІ. Відповідальне делегування дослідницьких завдань генеративному ШІ. Таксономія GAIDeT. Людський нагляд і відповідальність дослідника. Принципи прозорого декларування використання генеративного ШІ в академічних роботах.

Заліковий кредит 2. Методи наукових досліджень

Змістовий модуль 3. Загальні методи наукових досліджень

Тема 1. Загальні методи дослідження

Поняття методу наукового дослідження та принципи добору методів відповідно до мети й завдань дослідження. Теоретичні та емпіричні методи. Аналіз і синтез, індукція і дедукція, порівняння, абстрагування, конкретизація, узагальнення, класифікація та систематизація. Моделювання як метод наукового пізнання. Аналіз наукової літератури та документів. Емпіричні методи: спостереження, опитування, бесіда, інтерв'ю, анкетування, тестування, експеримент. Якісні, кількісні та змішані підходи до дослідження. Відповідність методів дослідницьким питанням, характеристикам вибірки та умовам проведення дослідження.

Тема 2. Гіпотеза, аргументація, висновки

Наукова гіпотеза: поняття, функції та види. Вимоги до формулювання дослідницької гіпотези. Зв'язок гіпотези з проблемою, метою, завданнями, змінними та методами дослідження. Перевірюваність і спростовуваність гіпотези. Наукова аргументація та структура аргументу. Теза, аргументи, докази та контраргументи. Факти, дані, інтерпретації та оцінні судження. Типові логічні помилки в академічній аргументації. Формулювання наукових висновків. Відповідність висновків поставленим завданням і отриманим результатам. Обмеження дослідження та недопустимість необґрунтованого узагальнення результатів.

Змістовий модуль 4. Спеціальні методи і робота з даними

Тема 1. Методи збору інформації

Дані в науковому дослідженні: поняття, види та джерела. Первинні та вторинні дані. Кількісні та якісні дані. Вибірка та генеральна сукупність. Основні способи формування вибірки та проблема її репрезентативності. Спостереження, анкетування, інтерв'ю, тестування, аналіз документів і продуктів діяльності як методи збору інформації. Психодіагностичні методики в дослідженнях спеціальної та інклюзивної освіти. Валідність, надійність, стандартизація та нормативні дані як критерії вибору інструментів. Організація процедури збору даних. Інформована згода, конфіденційність, безпечне зберігання та відповідальне управління дослідницькими даними.

Тема 2. Аналіз, інтерпретація і представлення даних

Підготовка даних до аналізу: перевірка, кодування, систематизація та структурування. Основи описової статистики. Частоти, відсотки, середні значення та показники варіативності. Загальне уявлення про статистичну перевірку гіпотез і вибір методів аналізу відповідно до типу даних. Основи аналізу якісних даних: кодування, категоризація та виявлення тем. Інтерпретація результатів у контексті дослідницьких питань і попередніх досліджень. Відмінність між результатом та його інтерпретацією. Таблиці, графіки,

діаграми та інші способи візуалізації даних. Принципи точного, зрозумілого й етично коректного представлення результатів.

Заліковий кредит 3. Підготовка наукових робіт і основи грантово-проектної діяльності

Змістовий модуль 5. Курсова та кваліфікаційна роботи

Тема 1. Наукова робота: підготовка і структура

Курсова та кваліфікаційна роботи як форми навчально-дослідної діяльності здобувача освіти. Вибір і конкретизація теми. Науковий апарат дослідження: актуальність, мета, завдання, об'єкт, предмет, дослідницькі питання та гіпотези. Планування й дизайн дослідження. Структура наукової роботи: вступ, теоретична та експериментальна частини, висновки, список використаних джерел, додатки. Теоретичний аналіз проблеми. Констатувальний, формувальний і контрольний етапи експериментального дослідження. Опис вибірки, методів і процедури дослідження. Етичні засади проведення студентського дослідження. Логічна відповідність між науковим апаратом, структурою роботи, отриманими результатами та висновками.

Тема 2. Академічне письмо і оформлення результатів

Академічний текст та його основні характеристики: науковість, точність, логічність, аргументованість, зв'язність і доказовість. Структура абзацу та логіка викладу матеріалу. Робота з науковими джерелами: пошук, відбір, критичне читання, конспектування, узагальнення та синтез. Цитування, перефразування й інтегрування джерел у власний текст. Академічна мова та стиль. Оформлення таблиць, рисунків, результатів дослідження та списку використаних джерел. Основні стилі бібліографічного оформлення. Редагування академічного тексту. Підготовка доповіді, презентації та захист результатів курсової або кваліфікаційної роботи.

Змістовий модуль 6. Основи грантово-проектної діяльності

Тема 1. Проекти, гранти, стипендії

Проектна діяльність у сфері освіти, науки та професійного розвитку. Поняття проекту, гранту, конкурсу, стипендії та академічної мобільності. Відмінності між дослідницькими, освітніми, соціальними та інституційними проектами. Індивідуальні та командні грантові можливості. Донорські організації та програми фінансування. Національні та міжнародні можливості для здобувачів освіти й молодих фахівців. Пошук релевантних конкурсів і аналіз конкурсної документації. Eligibility criteria, пріоритети конкурсу, очікувані результати, допустимі види діяльності та витрати. Відповідність ідеї цілям і пріоритетам конкретного конкурсу. Модуль має ознайомлювально-аналітичний характер і спрямований на розуміння грантової екосистеми, вимог конкурсів та логіки проектного циклу.

Тема 2. Проектний цикл і команда

Проект як керований цикл від ідеї до оцінювання результатів. Основні етапи проектного циклу: ідентифікація проблеми, планування, розроблення, реалізація, моніторинг, оцінювання та завершення. Аналіз проблеми, потреб і заінтересованих сторін. Цільові групи та кінцеві бенефіціари. Формування проектною команди. Ролі, функції та відповідальність членів команди. Партнерство й комунікація в проекті. Координація діяльності та прийняття рішень. Управління часом і ресурсами. Основи моніторингу та оцінювання реалізації проекту.

Заліковий кредит 4. Наукові проекти: від ідеї до заявки

Змістовий модуль 7. Розроблення концепції проекту

Тема 1. Ідея, мета, завдання проекту

Від проблеми та потреби до проектною ідеї. Аналіз проблеми, її причин, наслідків і контексту. Обґрунтування актуальності та необхідності проекту. Визначення цільових груп, бенефіціарів та заінтересованих сторін. Формулювання загальної мети й конкретних завдань проекту. SMART-підхід до постановки цілей і завдань. Очікувані результати, продукти та зміни, на досягнення яких спрямований проект. Індикатори досягнення результатів. Логічний зв'язок між проблемою, метою, завданнями, діяльністю,

результатами та впливом проєкту. Формування короткої концепції проєкту. Практичний акцент модуля – самостійне конструювання цілісної концепції проєкту на основі визначеної проблеми та потреб цільової групи.

Тема 2. Планування і ризики проєкту

Планування діяльності проєкту відповідно до його мети, завдань і очікуваних результатів. Робочий план і календар реалізації. Основні етапи, завдання, відповідальні особи та строки виконання. Планування людських, матеріальних та фінансових ресурсів. Основи формування бюджету та обґрунтування витрат. Ідентифікація й аналіз ризиків проєкту. Внутрішні та зовнішні ризики. Оцінювання ймовірності та потенційного впливу ризиків. Стратегії запобігання, мінімізації та реагування на ризики. Моніторинг виконання проєкту. Сталість результатів після завершення фінансування.

Змістовий модуль 8. Підготовка і презентація проєктної заявки

Тема 1. Підготовка проєктної заявки

Грантова заявка як структурований опис проєктної ідеї. Аналіз вимог конкретного конкурсу та критеріїв оцінювання. Типова структура проєктної заявки: проблема та обґрунтування, мета, завдання, цільові групи, методологія та план діяльності, очікувані результати, індикатори, команда, бюджет, ризики, комунікація, сталість і вплив. Принципи логічної узгодженості компонентів заявки. Evidence-based обґрунтування проблеми та використання релевантних даних. Формулювання переконливого опису проєкту. Типові помилки під час підготовки заявок. Перевірка відповідності заявки формальним і змістовим вимогам конкурсу. Модуль спрямований на трансформацію розробленої концепції у структуровану заявку та її аргументоване представлення.

Тема 2. Оцінювання, відбір і захист проєкту

Принципи експертного оцінювання грантових заявок. Формальні та змістові критерії відбору. Релевантність, якість дизайну, здійсненність, ефективність використання ресурсів, очікуваний вплив і сталість результатів. Процес експертного оцінювання та прийняття рішення щодо фінансування. Аналіз проєктної заявки з позиції експерта. Надання й отримання конструктивного зворотного зв'язку. Доопрацювання заявки за результатами оцінювання. Підготовка презентації проєктної ідеї. Структура короткого пітчу: проблема, рішення, цільова група, діяльність, очікувані результати та цінність проєкту. Аргументований захист проєктної ідеї та відповіді на запитання експертів.

Структура освітньої компоненти

Назви змістових модулів і тем	Денна : усього	Л	П	Лаб .	Інд .	С.р .	Заочна : усього	Л	П	Лаб .	Інд .	С.р .
Заліковий кредит 1. Основи науково-дослідної діяльності												
Змістовий модуль 1. Наука і логіка наукового дослідження												
Тема 1. Наука і наукове пізнання	8	2	2	–	–	4	7	–	–	–	–	7
Тема 2. Етапи наукового дослідження	7	2	–	–	–	5	8	2	–	–	–	6
Разом за змістовим модулем 1	15	4	2	–	–	9	15	2	–	–	–	13
Змістовий модуль 2. Академічна культура дослідника												
Тема 1. Академічна доброчесність	7	2	–	–	–	5	7	–	–	–	–	7
Тема 2.	8	–	2	–	–	6	8	2	–	–	–	6

Назви змістових модулів і тем	Денна : усього	Л	П	Лаб .	Інд .	С.р .	Заочна : усього	Л	П	Лаб .	Інд .	С.р .
Цифрові інструменти і штучний інтелект у дослідженнях												
Разом за змістовим модулем 2	15	2	2	–	–	11	15	2	–	–	–	13
Заліковий кредит 2. Методи наукових досліджень												
Змістовий модуль 3. Загальні методи наукових досліджень												
Тема 1. Загальні методи дослідження	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 2. Гіпотеза, аргументація, висновки	7	2	–	–	–	5	7	–	–	–	–	7
Разом за змістовим модулем 3	15	4	2	–	–	9	15	–	–	–	–	15
Змістовий модуль 4. Спеціальні методи і робота з даними												
Тема 1. Методи збору інформації	7	2	–	–	–	5	7	–	–	–	–	7
Тема 2. Аналіз, інтерпретація і представлення даних	8	–	2	–	–	6	8	2	–	–	–	6
Разом за змістовим модулем 4	15	2	2	–	–	11	15	2	–	–	–	13
Заліковий кредит 3. Підготовка наукових робіт і основи грантово-проектної діяльності												
Змістовий модуль 5. Курсова та кваліфікаційна роботи												
Тема 1. Наукова робота: підготовка і структура	8	2	2	–	–	4	7	–	–	–	–	7
Тема 2. Академічне письмо і оформлення результатів	7	–	2	–	–	5	8	–	2	–	–	6
Разом за змістовим	15	2	4	–	–	9	15	–	2	–	–	13

Назви змістових модулів і тем	Денна : усього	Л	П	Лаб	Інд	С.р	Заочна : усього	Л	П	Лаб	Інд	С.р
модулем 5												
Змістовий модуль 6. Основи грантово-проектної діяльності												
Тема 1. Проекти, гранти, стипендії	7	2	–	–	–	5	7	–	–	–	–	7
Тема 2. Проектний цикл і команда	8	–	2	–	–	6	8	–	–	–	–	8
Разом за змістовим модулем 6	15	2	2	–	–	11	15	–	–	–	–	15
Заліковий кредит 4. Наукові проекти: від ідеї до заявки												
Змістовий модуль 7. Розроблення концепції проекту												
Тема 1. Ідея, мета, завдання проекту	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 2. Планування і ризику проекту	7	–	2	–	–	5	7	–	–	–	–	7
Разом за змістовим модулем 7	15	2	4	–	–	9	15	–	–	–	–	15
Змістовий модуль 8. Підготовка і презентація проектної заявки												
Тема 1. Підготовка проектної заявки	7	2	–	–	–	5	8	–	2	–	–	6
Тема 2. Оцінювання, відбір і захист проекту	8	–	2	–	–	6	7	–	–	–	–	7
Разом за змістовим модулем 8	15	2	2	–	–	11	15	–	2	–	–	13
УСЬОГО ГОДИН	120	20	20	–	–	80	120	6	4	–	–	110

Методи навчання: Під час вивчення ОК поєднуються словесно-ілюстративні, проблемно-пошукові, дослідницькі, проектні та інтерактивні методи навчання, а також самостійна робота, індивідуальні й групові консультації та цифрова підтримка. Основними формами організації освітнього процесу є лекційні й семінарські заняття, самостійна та індивідуально-дослідна робота. Лекційні заняття передбачають пояснення ключових понять, моделей і процедур із використанням прикладів, схем, таблиць, академічних текстів, дослідницьких дизайнів і проектних заявок. На семінарських заняттях

застосовуються аналіз кейсів і типових помилок, дискусії, мозкові штурми, частково-пошукові завдання, моделювання етапів дослідження, взаємооцінювання, підготовка концепцій проєктів і пітчінг ідей. Дослідницьке навчання передбачає поступове виконання елементів власного дослідження: визначення проблеми, роботу з науковими джерелами, формулювання наукового апарату, добір методів, планування збору й аналізу даних, інтерпретацію та представлення результатів. Проєктне навчання спрямоване на аналіз реальних грантових можливостей, розроблення проєктної концепції, планування діяльності, ресурсів і ризиків, підготовку елементів заявки та її презентацію. Цифрові інструменти й генеративний ШІ можуть використовуватися як допоміжні засоби відповідно до політики курсу, з обов'язковим критичним опрацюванням результатів, дотриманням академічної доброчесності та відповідальності здобувача за кінцевий результат.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

ОК складається з лекційних, семінарських занять, самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Заохочується активна участь здобувачів освіти в обговоренні навчальних питань, висловлення власної аргументованої позиції, творчий і відповідальний підхід до виконання завдань. Обов'язковою умовою є дотримання принципів академічної доброчесності.

Навчальні роботи виконуються самостійно. Використання ідей, тверджень, текстів, графіків та інших матеріалів інших авторів потребує належного цитування і посилання на джерело. Повторне використання власних раніше опублікованих або поданих робіт допускається лише за погодженням із викладачем і за умови належного посилання. Використання генеративного ШІ підлягає декларуванню відповідно до політик БДПУ та вимог цього силабусу.

Підготовка до семінарських занять передбачає опрацювання теоретичних питань за темою з використанням рекомендованої літератури, електронних ресурсів та самостійно дібраних джерел. Результати підготовки обговорюються під час семінарських занять у форматі дискусій, аналізу кейсів, мозкових штурмів та інших інтерактивних форм роботи. У разі пропуску семінарського заняття його відпрацювання є обов'язковим і здійснюється в очному або дистанційному форматі (зокрема на платформі Zoom) відповідно до графіка консультацій. Термін відпрацювання – не пізніше ніж через тиждень після проведення заняття, якщо інше не погоджено з викладачем з поважних причин.

Самостійна та індивідуально-дослідна робота виконується у письмовій або електронній формі та подається через платформу Moodle або в інший визначений викладачем спосіб. Передбачено обговорення виконаних завдань під час семінарських занять або консультацій. Роботи, виконані не в повному обсязі або оформлені без дотримання встановлених вимог, повертаються на доопрацювання. Повторне подання роботи здійснюється не пізніше ніж через тиждень після отримання зауважень, якщо інше не погоджено з викладачем.

В умовах дистанційного або змішаного навчання лекційні та семінарські заняття проводяться в онлайн-режимі відповідно до розкладу. Самостійні та індивідуально-дослідні роботи подаються через систему Moodle у визначені терміни. Консультації проводяться згідно з графіком, визначеним викладачем.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку за результатами накопичених протягом семестру балів. Окреме залікове завдання, тестування чи усне опитування не передбачається. Умови повторного складання семестрового контролю визначаються відповідно до нормативних документів БДПУ.

Політика використання штучного інтелекту

Інструменти генеративного штучного інтелекту (ШІ), зокрема ChatGPT, Claude, Gemini та інші подібні сервіси, можуть використовуватися як допоміжні засоби під час навчальної, самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Допустимими є генерація й уточнення ідей, структурування матеріалу, мовне редагування, узагальнення, переклад,

створення чернеток, візуалізація та технічна підтримка аналізу даних. Використання ІІІ не замінює самостійного мислення, критичного аналізу, інтерпретації результатів і власних висновків здобувача освіти.

Забороняється подавати як власний результат текст, аналіз, висновки, відповіді, джерела, дані чи інші матеріали, згенеровані ІІІ, без критичного опрацювання та перевірки. Заборонено вводити до інструментів ІІІ персональні чи чутливі дані, конфіденційні відомості, матеріали практик і незнеособлені кейси. Результати, отримані за допомогою ІІІ, підлягають обов'язковій критичній перевірці здобувачем освіти.

Суттєве використання генеративного ІІІ у письмовій, проєктній або презентаційній роботі підлягає обов'язковому розкриттю відповідно до чинних політик БДПУ та рекомендацій GAIDeT. Декларація розміщується перед «Списком використаних джерел» або наприкінці роботи, якщо список джерел не передбачено. Недекларування суттєвого використання ІІІ розглядається як порушення академічної доброчесності.

У декларації стисло зазначаються: (1) використаний інструмент, версія та дата використання; (2) делеговані завдання за таксономією GAIDeT і рівень людського нагляду; (3) підтвердження повної відповідальності автора за зміст і кінцевий результат; (4) дотримання вимог етики та безпеки даних. Інструменти ІІІ не можуть бути авторами або співавторами роботи.

Як згенерувати декларацію (коротка інструкція):

1. Перейдіть до GAIDeT Declaration Generator:

 <https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/index-uk.html>

 <https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/>

2. Вкажіть ПІБ автора(ів).

3. Оберіть інструмент(и) ГШІ, зазначте версію(ї) та дати використання.

4. Позначте делеговані завдання зі списку таксономії GAIDeT та, за потреби, додайте короткий коментар.

5. Натисніть «Згенерувати» і вставте сформований текст у розділ «Декларація використання генеративного ІІІ (GAIDeT)» вашої роботи (або на останній слайд презентації під час захисту).

Приклад тексту декларації. Автори декларують використання генеративного ІІІ в процесі дослідження та написання. Згідно з таксономією GAIDeT (2025), такі завдання були делеговані інструментам GAI під повним людським наглядом: [перелік того, що делегувалось ІІІ]. Використаний інструмент GAI: [назва програми ІІІ, яка використовувалась]. Відповідальність за остаточний варіант рукопису повністю лежить на авторах. Інструменти GAI не вказані як автори та не несуть відповідальності за кінцеві результати. Декларацію подав(ла): [прізвище та ім'я].

Технічне та програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер або ноутбук із доступом до Інтернету; Moodle, Zoom; офісні та презентаційні програми; академічні пошукові системи, бібліографічні, репозитарні та інші цифрові дослідницькі ресурси; дозволені інструменти генеративного ІІІ. Наочність: мультимедійні презентації, схеми, таблиці, приклади академічних текстів, дослідницьких дизайнів і проєктних заявок.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною накопичувальною системою: Поточний контроль становить 100 балів і охоплює 80 балів за вісьмома змістовими модулями та 20 балів за інтегрований підсумковий навчальний продукт, який виконується впродовж семестру і є складовою поточного контролю. Оцінювання спрямоване не лише на перевірку засвоєння теоретичного матеріалу, а насамперед на здатність застосовувати його для планування наукового дослідження, пошуку й критичного

аналізу наукової інформації, добору методів, роботи з даними, підготовки академічних текстів, а також розроблення й представлення проєктної ідеї.

Поточний контроль

У межах поточного контролю можуть використовуватися:

- усний контроль – відповіді, обговорення проблемних питань, дискусії, мозкова атака, представлення та аргументація дослідницьких і проєктних рішень;
- практичний контроль – формулювання проблеми, теми, мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження; розроблення дослідницьких питань і гіпотез; пошук та критичний аналіз наукових джерел; добір і обґрунтування методів; аналіз та інтерпретація даних; розроблення елементів наукової роботи та проєктної заявки;
- аналіз кейсів і проблемних ситуацій – виявлення помилок у дизайні дослідження, академічних текстах і проєктних заявках; оцінювання альтернативних дослідницьких і проєктних рішень;
- самоконтроль і взаємооцінювання – критичне оцінювання власних і запропонованих дослідницьких та проєктних рішень, peer-to-peer оцінювання, професійна рефлексія;
- тестовий контроль – відкриті та закриті тестові завдання для перевірки розуміння основних понять, принципів, етапів і методів науково-дослідної та грантово-проєктної діяльності;
- оцінювання самостійної роботи – опрацювання наукових і методичних джерел, пошук та аналіз інформації, виконання аналітичних, дослідницьких і проєктно-орієнтованих завдань.

Оцінювання спрямоване на перевірку здатності здобувачів визначати й обґрунтовувати дослідницьку проблему; формулювати логічно узгоджений науковий апарат; здійснювати пошук, критичний аналіз і синтез наукової інформації; обґрунтовано добирати методи збору та аналізу даних; інтерпретувати й коректно представляти результати; дотримуватися принципів дослідницької етики, академічної доброчесності та Open Science; відповідально використовувати цифрові інструменти й генеративний ШІ; визначати проблему та потреби, на які спрямований проєкт; формулювати мету, завдання, результати та індикатори; планувати діяльність, ресурси й ризики; розробляти та аргументовано представляти концепцію проєктної заявки.

Загальні критерії оцінювання

Під час оцінювання враховуються:

- правильність розуміння та використання основних понять науково-дослідної і грантово-проектної діяльності;
- логічна узгодженість проблеми, теми, мети, завдань, об'єкта, предмета, дослідницьких питань/гіпотез і методів дослідження;
- якість пошуку, відбору, критичного аналізу та синтезу наукових джерел;
- обґрунтованість вибору дизайну, методів збору й аналізу даних;
- коректність аналізу, інтерпретації та представлення результатів;
- доказовість, логічність і аргументованість академічного тексту;
- здатність встановлювати логічний зв'язок між проблемою проекту, метою, завданнями, діяльністю, очікуваними результатами та індикаторами;
- реалістичність планування ресурсів, строків і ризиків проекту;
- дотримання принципів дослідницької етики, академічної доброчесності, Open Science та відповідального використання ІІІ;
- самостійність, критичне мислення, професійна рефлексія та якість представлення результату.

Розподіл балів

[illegible]

Система нарахування балів за кожним змістовим модулем

Універсальні дескриптори для завдань, що оцінюються за шкалою 0–4 бали

Бали	Дескриптор рівня виконання
4	Завдання виконано повністю, правильно й самостійно; рішення логічно узгоджені, належно аргументовані та відповідають методологічним, етичним і академічним вимогам.
3	Завдання виконано загалом правильно; є окремі неточності або неповне обґрунтування, що не змінюють суті результату.
2	Завдання виконано частково; аналіз і аргументація неповні, наявні суттєві прогалини або помилки.
1	Продемонстровано лише фрагментарне розуміння; виконано окремі елементи без достатньої логічної узгодженості та обґрунтування.
0	Завдання не виконано / не подано або результат не відповідає завданню.

Універсальні дескриптори для тематичного завдання самостійної роботи (0–2 бали)

Бали	Дескриптор рівня виконання
2	Завдання виконано повністю, самостійно, коректно й у визначеному форматі; висновки/результат обґрунтовані.
1	Завдання виконано частково або з помітними неточностями, але продемонстровано базове розуміння змісту.
0	Завдання не виконано / не подано або воно не відповідає встановленим вимогам.

Вид навчальної діяльності	Бал и
Виконання навчального завдання під час семінарського заняття: практичне завдання, аналіз кейсу, дискусія, представлення та аргументація рішення	0–4
Тематичне завдання самостійної роботи	0–2
Практико-орієнтований тематичний продукт	0–4
Максимум за змістовий модуль	10

Практико-орієнтований тематичний продукт відповідає змісту конкретного модуля та передбачає створення завершеного або проміжного результату, який демонструє здатність здобувача застосовувати набуті знання та вміння у власній навчально-дослідній і проєктній діяльності.

Орієнтовні тематичні практико-орієнтовані продукти

Змістовий модуль 1. Наука і логіка наукового дослідження

Розроблення наукового апарату дослідження за обраною проблемою: тема, актуальність, мета, завдання, об'єкт, предмет, дослідницьке питання та/або гіпотеза з перевіркою їх логічної узгодженості.

Змістовий модуль 2. Академічна культура дослідника

Пошук і критична перевірка наукової інформації за обраною темою з використанням академічних пошукових ресурсів; оформлення джерел; аналіз ситуації з академічної доброчесності та підготовка декларації відповідального використання генеративного ШІ.

Змістовий модуль 3. Загальні методи наукових досліджень

Розроблення методологічної карти власного дослідження: дослідницьке питання/гіпотеза – завдання – метод – очікувані дані – спосіб перевірки або аналізу.

Змістовий модуль 4. Спеціальні методи і робота з даними

Розроблення плану збору й аналізу даних для запропонованого або власного дослідження з обґрунтуванням вибірки, методів, інструментів, етичних вимог та способів представлення результатів.

Змістовий модуль 5. Курсова та кваліфікаційна роботи

Розроблення структури власної курсової/навчально-дослідної роботи: науковий апарат, орієнтовний зміст теоретичного розділу, дизайн констатувального етапу та, відповідно до характеру дослідження, логіка формувального і контрольного етапів; добір та академічне оформлення джерел.

Змістовий модуль 6. Основи грантово-проектної діяльності

Пошук реальної грантової, стипендіальної або проектної можливості та аналіз її умов: мета програми, критерії прийнятності (eligibility criteria), пріоритети, цільові групи, допустима діяльність, очікувані результати, строки та ключові вимоги до заявки.

Змістовий модуль 7. Розроблення концепції проекту

Підготовка короткої концепції власного проекту: проблема, обґрунтування потреби, цільова група, мета, SMART-завдання, основні види діяльності, очікувані результати, індикатори та основні ризики.

Змістовий модуль 8. Підготовка і презентація проектної заявки

Підготовка структурованого фрагмента проектної заявки та короткого пітчу проектної ідеї; взаємооцінювання заявок за визначеними критеріями та доопрацювання власної концепції за результатами зворотного зв'язку.

Завдання семінарського заняття, самостійної роботи та тематичний практико-орієнтований продукт можуть бути об'єднані в Moodle в одне комплексне завдання. Для кожного завдання зазначаються його зміст, очікуваний результат, форма представлення, максимальна кількість балів та критерії оцінювання. До складних практико-орієнтованих завдань можуть надаватися алгоритми, шаблони, структурні схеми, приклади або орієнтовні запитання.

Інтегрований підсумковий навчальний продукт у межах поточного контролю «Від дослідницької проблеми до проектної ідеї»

Інтегрований підсумковий навчальний продукт виконується впродовж семестру, є складовою поточного контролю та дає змогу продемонструвати комплексне застосування результатів навчання, сформованих у межах освітньої компоненти. Здобувач обирає актуальну проблему у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та розробляє на її основі концепцію дослідження і пов'язану з нею концепцію проекту, спрямованого на розв'язання або поглиблене вивчення визначеної проблеми. Інтегрований продукт подається у письмовій та/або презентаційній формі відповідно до завдання, розміщеного в Moodle.

Інтегрований продукт передбачає:

- визначення й обґрунтування проблеми;
- формулювання теми, мети, завдань, об'єкта, предмета та дослідницького питання/гіпотези;
- короткий аналіз релевантних наукових джерел;
- обґрунтування дизайну, методів збору й аналізу даних;
- визначення основних етичних аспектів дослідження;
- формулювання проектної ідеї, цільової групи, мети та SMART-завдань;
- визначення основних видів діяльності, очікуваних результатів, індикаторів і ризиків;
- коротке представлення та аргументований захист розробленої концепції.

Максимальна кількість балів за інтегрований підсумковий навчальний продукт – 20 балів.

Критерії оцінювання інтегрованого підсумкового навчального продукту

Для кожного критерію застосовується єдина шкала: 4 бали — критерій реалізовано повністю, логічно, самостійно та професійно обґрунтовано; 3 бали — критерій реалізовано достатньо повно, але є окремі неточності або неповне обґрунтування; 2 бали — критерій реалізовано частково, наявні суттєві прогалини; 1 бал — наявні лише окремі елементи виконання критерію; 0 балів — критерій не реалізовано або результат не відповідає завданню.

Критерій	Максимальна кількість балів
Обґрунтованість проблеми та логічна узгодженість наукового апарату	4
Якість роботи з науковими джерелами та обґрунтованість дизайну і методів	4
Логічність проєктної концепції: проблема → мета → завдання → діяльність → результати	4
Дотримання принципів академічної доброчесності, дослідницької етики та відповідального використання ІІІ	4
Аргументованість, самостійність, професійна рефлексія та якість представлення	4
Усього	20

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку за результатами накопичених балів. Окреме залікове завдання, тестування чи усне опитування не передбачається.

Підсумкова оцінка за освітню компоненту визначається за сумою накопичених балів і становить максимум 100 балів.

$$ПО = 3М1 + 3М2 + 3М3 + 3М4 + 3М5 + 3М6 + 3М7 + 3М8 + ІІ,$$

де ПО – підсумкова оцінка за освітню компоненту; 3М1–3М8 – кількість балів за відповідні змістові модулі (максимально 10 балів за кожний); ІІ – кількість балів за інтегрований підсумковий навчальний продукт (максимально 20 балів).

Максимальна підсумкова оцінка становить 100 балів. Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітньої компоненти становить 50 балів. Повторне складання семестрового контролю здійснюється відповідно до встановленої в БДПУ процедури.

Шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Базова

- Карсканова С. В., Супрун М. О. Методологія наукових досліджень в корекційній освіті : навч. посіб. Миколаїв : СПД Румянцева, 2024. 70 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740416/> (дата звернення: 02.09.2026).

2. Курок О. І., Зінченко В. П., Лівінський О. М., Гридякін В. О. Методологія і методи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Глухів, 2024. 216 с. URL: <https://repository.gnpu.edu.ua/handle/123456789/3265> (дата звернення: 02.09.2026).
3. Creswell J. W., Creswell J. D. Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. 6th ed. Los Angeles : SAGE Publications, 2023. 291 p. URL: <https://us.sagepub.com/en-us/nam/research-design/book270550> (accessed: 02.09.2026).
4. Booth W. C., Colomb G. G., Williams J. M., Bizup J., FitzGerald W. T. The Craft of Research. 5th ed. Chicago : University of Chicago Press, 2024. 368 p. DOI: <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226826660.001.0001>.
5. Харитоновна О. І., Ульянова Г. О., Кирилюк А. В., Галупова Л. І., Бааджи Н. П. Академічна доброчесність : навч.-метод. посіб. Одеса : Юридика, 2024. 74 с. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.27460>.
6. Haber E., Jemielniak D., Kurasiński A., Przeglasińska A. Using AI in Academic Writing and Research: A Complete Guide to Effective and Ethical Academic AI. Cham : Palgrave Macmillan, 2025. 147 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-91705-9>.
7. European Commission. PM² Project Management Methodology : Guide 3.1. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2023. DOI: <https://doi.org/10.2799/970188>.
8. Suchikova Y., Tsybuliak N., Teixeira da Silva J. A., Nazarovets S. GAIDeT (Generative AI Delegation Taxonomy): A taxonomy for humans to delegate tasks to generative artificial intelligence in scientific research and publishing. Accountability in Research. 2026. Vol. 33, No. 3. Article 2544331. DOI: <https://doi.org/10.1080/08989621.2025.2544331>.

Допоміжна

9. Miao F., Holmes W. Guidance for Generative AI in Education and Research. Paris : UNESCO, 2023. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/guidance-generative-ai-education-and-research> (accessed: 02.09.2026).
10. UNESCO. Recommendation on Open Science. Paris : UNESCO, 2021. URL: <https://www.unesco.org/en/legal-affairs/recommendation-open-science> (accessed: 02.09.2026).
11. ALLEA. The European Code of Conduct for Research Integrity. Revised Edition 2023. Berlin : ALLEA, 2023. DOI: <https://doi.org/10.26356/ECOC>.
12. European Commission. EU Funding & Tenders Portal: Online Manual. Version 1.2. Brussels : European Commission, 2025. URL: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/om_en.pdf (accessed: 02.09.2026).
13. European Commission. Horizon Europe Work Programme 2026–2027. General Introduction. Brussels : European Commission, 2025. URL: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/wp-call/2026-2027/wp-1-general-introduction_horizon-2026-2027_en.pdf (accessed: 02.09.2026).
14. European Commission. Horizon Europe Work Programme 2026–2027. General Annexes. Brussels : European Commission, 2025. URL: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/wp-call/2026-2027/wp-15-general-annexes_horizon-2026-2027_en.pdf (accessed: 02.09.2026).
15. European Commission. Erasmus+ Programme Guide 2026. Brussels : European Commission, 2025. URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/erasmus-programme-guide-2026> (accessed: 02.09.2026).

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Бердянського державного педагогічного університету. URL: <https://library.bdpu.org.ua/> (дата звернення: 02.09.2026).
2. Електронна підтримка навчання Moodle БДПУ. URL: <https://edu.bdpu.org/login/index.php> (дата звернення: 02.09.2026).
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <https://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2026).

4. Google Scholar : пошукова система наукових публікацій. URL: <https://scholar.google.com/> (дата звернення: 02.09.2026).
5. Crossref : пошук та перевірка DOI і бібліографічних метаданих. URL: <https://www.crossref.org/> (дата звернення: 02.09.2026).
6. ORCID : міжнародний реєстр унікальних ідентифікаторів дослідників. URL: <https://orcid.org/> (дата звернення: 02.09.2026).
7. Open Science Framework (OSF) : платформа для планування, реєстрації, документування та відкритого представлення досліджень. URL: <https://osf.io/> (дата звернення: 02.09.2026).
8. Zenodo : відкритий репозитарій наукових публікацій, даних та інших результатів досліджень. URL: <https://zenodo.org/> (дата звернення: 02.09.2026).
9. Directory of Open Access Journals (DOAJ) : каталог рецензованих журналів відкритого доступу. URL: <https://doaj.org/> (дата звернення: 02.09.2026).
10. EU Funding & Tenders Portal : офіційний портал Європейської комісії для пошуку конкурсів, партнерів та подання проектних заявок. URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/> (дата звернення: 02.09.2026).
11. Horizon Europe : офіційна інформація про програму та робочі програми Horizon Europe. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en (дата звернення: 02.09.2026).
12. Національний фонд досліджень України. URL: <https://nrfu.org.ua/> (дата звернення: 02.09.2026).
13. Erasmus+ : офіційний портал програми Європейського Союзу у сферах освіти, професійної підготовки, молоді та спорту. URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/> (дата звернення: 02.09.2026).
14. COST – European Cooperation in Science and Technology. URL: <https://www.cost.eu/> (дата звернення: 02.09.2026).
15. DAAD Ukraine : інформація про стипендії, академічну мобільність і можливості фінансування. URL: <https://www.daad-ukraine.org/uk/> (дата звернення: 02.09.2026).
16. UNESCO Open Science : ресурси з відкритої науки. URL: <https://www.unesco.org/en/open-science> (дата звернення: 02.09.2026).
17. ALLEA. The European Code of Conduct for Research Integrity. URL: <https://allea.org/code-of-conduct/> (дата звернення: 02.09.2026).
18. Committee on Publication Ethics (COPE) : рекомендації з етики наукових публікацій. URL: <https://publicationethics.org/> (дата звернення: 02.09.2026).